Algemene Beschouwingen programmabegroting 2025, meerjarenbegroting 2026-2028

CDA Raalte

Verder bouwen op de kracht van Raalte. Met deze zin begint de aanbiedingsbrief van de programmabegroting 2025. 'Raalte is een ontzettend fijne plek om te wonen. We zijn trots op het noaberschap. We vinden bestaanszekerheid, voldoende beschikbare woningen en een goed sociaal domein belangrijk. We koesteren de leefbaarheid in onze dorpen en kernen. Als Raad hebben uitgesproken dat we willen blijven bouwen op de kracht van Raalte.'
De wereld verandert, ook in Raalte. Individualisering, vergrijzing en steeds meer jongeren die het moeilijk hebben met de omgeving en met zichzelf. "hoor ik er nog wel bij". We hebben ook een grotere groep ouderen en de druk op mantelzorg, ouderen zorg en gezondheidszorg wordt hier ook groter. Raalter bedrijven hebben te maken met medewerkers die met pensioen gaan en kunnen niet makkelijk de vacatures invullen. Raalte heeft de financiën op orde. We staan wel voor grote opgaven waar politieke daadkracht voor nodig is. We worden ertoe aan gezet om anders te kijken en te denken en met oplossingen te komen die meerdere vliegen in één klap slaan... Daarvoor moeten we elkaar vinden, versterken en fatsoenlijk met elkaar omgaan, zoals de CDA leider Henri Bontebal uitdraagt. We redden het niet zonder elkaar! Wij willen kijken vanuit de bril "Hoe kunnen we toekomstbestendig zijn en worden?" Inzetten om de jongere generaties te mobiliseren en aan het stuur te zetten. Meer gaan verlangen naar de toekomst en wel ons verleden blijven koesteren. Op deze manier hebben wij CDA Raalte ook gekeken naar deze begroting.

Voor ons zijn daarbij de belangrijkste onderwerpen:

Het Sociaal Domein
Het Sociaal Domein ligt qua kosten onder druk. We zien dat in deze begroting in Raalte ook duidelijk naar voren komen. Er moet een fors beroep gedaan worden op de reserve sociaal domein om ons goed werkende sociaal domein intact te houden.
De raad heeft verzocht om een doelmatigheidsonderzoek naar het sociaal domein. Enkele weken geleden hebben wethouder en domeinmanager de resultaten met de raad gedeeld en toegelicht. Het bureau complimenteert de gemeente met het huidig werkende Sociaal Domein. Er zijn efficiencyverbeteringen en besparingen mogelijk. Het uitgangspunt van verbetervoorstellen is dat we niet gaan inleveren op het niveau en de kwaliteit van het sociaal domein van Raalte. Deze mogelijke besparingen zijn voor een deel verwerkt in de begroting. Is dat te vroeg? Wij vinden van niet. Het college neemt het rapport en ook de raad serieus en gaat een plan van aanpak maken op haalbaarheid van de voorstellen. En om dat te kunnen gaan doen is er ook eenmalig geld begroot. Een taakstelling zet tot actie aan. En dat vinden wij krachtig. We zijn benieuwd naar de uitkomst van de opdracht voor het CJG om een toekomstbestendig plan te maken. Dat volgt binnenkort hebben we begrepen.
Wij hebben in oktober het Webinar Kansrijk Partnerschap jeugd en gezin bijgewoond. Dit gaat over het samenspel tussen gemeenten en aanbieders van zorg en welzijn voor jeugd en gezin. De uitgangspunten daarbij zijn: eenvoud, laagdrempelig en minder versnippering. Hoe kijkt de wethouder naar dit benoemde partnerschap? Hoe is of wordt dit meegenomen in de op te pakken verbeteringen voor het Sociaal Domein?

De jeugd heeft de toekomst.
Willen we de jongere generaties meer aan het roer zetten dan moeten we ze goed faciliteren en zelfredzaam maken. Daar zijn we nog niet helemaal. De jeugdzorg baart ons wel zorgen. Wat hebben jongeren nodig om zich gelukkig te voelen en gezond op te groeien?
We lezen in het programma Openbare orde en Veiligheid en de thematische aanpak die daar

wordt genoemd in de vorm van o.a. jeugdtoezicht (blz. 98, 3.3 en blz. 99, 5.2.). Vraag aan de portefeuillehouder: Hoe gaat het met onze jeugd in de zin van gebruik van drugs en alcohol en gevolgen voor criminaliteit?
In de begroting komt sterk naar voren dat we de jongere generatie willen betrekken bij thema's in de gemeente. Op blz. 18 wordt genoemd 'We hebben oog voor de jongere generaties'. In het programma Bestuur en dienstverlening op blz. 103, 104 en 105 wordt diverse malen de jonge mensen genoemd in het kader van participatie en actief burgerschap realiseren.
Vraag aan de portefeuillehouder: Wij vinden dit wel abstract. Kan dit concreter uitgelegd worden? Kan maatschappelijke diensttijd voor jongeren een rol spelen bij het actief betrekken van deze groep? (vraag aan wethouder en/of fracties)

Wonen en Zorg
De wethouder Wonen is ambitieus en daadkrachtig als het gaat om het realiseren van woningen voor alle dorpen en kernen van Raalte. Aan de uitvoering en inventarisatie van groeibeelden wordt hard gewerkt. Voor de buurtdorpen zijn de groeibeelden gedeeld met de Plaatselijk Belangen en is ook vooral hun beeld opgehaald. Daarbij hebben we ervaren dat de plaatselijk belangen inmiddels experts op het gebied van woningbouwplannen zijn geworden. Ook wordt ingezet op woningbehoefte naar levensfase om een doorstroom op de woningmarkt te stimuleren. Een mooi voorbeeld is de uitgifte voor CPO woningen en seniorenwoningen in Luttenberg vorige week. De kavels zijn gegaan naar jongere Luttenbergers en naar Luttenbergers wat meer op leeftijd die kleiner willen wonen. Zij laten bij het gereed zijn van de nieuwe woningen een twee onder 1-kap of vrijstaande woning achter die vrijkomen voor de woningmarkt.
CDA Raalte wil aandacht voor het realiseren van meer generatiewoningen en het meer mogelijk maken van mantelzorg en premantelzorg woningen. In steeds meer gemeenten zijn hier verruimende mogelijkheden voor nodig. Wij verwijzen naar de website MantelzorgNL. Want als je zorgt voor je vader of moeder of een ander familielid of vriend die niet bij je in de buurt woont? Of als je verwacht dat je in de toekomst die zorg voor je familie of vriend wilt bieden, dan overweeg je waarschijnlijk om dichter bij elkaar te gaan wonen. Maak dit als gemeente mogelijk! Dan geef je invulling aan de gemeenschapszin, het samen oplossen, werk je mee aan het ontlasten van de zorg en het langer thuis wonen en creëer je doorstroom op de woningmarkt. Wij zien graag dat het college hierin stappen maakt. Wij verwijzen naar onze schriftelijke vragen die we begin oktober hebben ingediend. Als eerste stap willen wij graag dat mantelzorg woningen mogelijk kunnen zijn voor familie vanaf pensioengerechtigde leeftijd en zonder medische verklaring. Wel is er sprake van een tijdelijke situatie, de woning is bedoeld voor mantelzorg. Als de mantelzorg voorbij is, wordt de tijdelijke woning verwijderd. Wij horen uit de samenleving dat er behoefte is aan (pré) mantelzorgwoningen en wij willen ook graag hierin op korte termijn stappen maken. Daarom hebben wij een motie opgesteld om in het 1e kwartaal van 2025 een beleid klaar en inzetbaar te hebben als het gaat om pré mantelzorgwoningen.

Leefbare wijken en kernen
Leefbaarheid in onze wijken. Wij zien de verantwoordelijke wethouders hierin ambitieus en betrokken. Er worden initiatieven gestimuleerd zoals in de wijk De Langkampen. Enquêtes en bijeenkomsten worden georganiseerd om in beeld te krijgen waar de behoefte ligt en om in gesprek te komen met de inwoner. Bijvoorbeeld de bijeenkomsten voor de 50-plussers.
Wat ook goed doet aan een leefbaar dorp is het verminderen van groot verkeer in de kern. In 2020 hebben we als CDA vragen gesteld er opgericht om het landbouwverkeer om Heeten te laten rijden. De provincie gaat hierover, en kan door de invoering van kentekenplicht van trekkers hiervoor vanaf 2025 het besluit nemen de rondweg open te stellen voor landbouwverkeer.

We zijn benieuwd of de andere partijen hier ook voor zijn en we daarmee het college te verzoeken hier werk van te maken?

Sport en cultuur zien wij graag in alle kernen.
Sport en cultuur dragen bij aan de leefbaarheid, aan het geluk en aan de gezondheid van de inwoners. Beiden verbinden en verbroederen ook. Sport heeft in de kernen verschillende doelen. De sporthallen en mfa's faciliteren voor een belangrijk deel de sport in de kernen. We zien en hebben gezien dat de gemeente deze sporthallen en/of mfa's ondersteunt op basis van maatwerk. Bij benodigd onderhoud of als medefinancier en/of garantsteller springt de gemeente vaak bij. Wij pleiten voor samenwerking tussen verenigingen. Mooie voorbeelden hebben we gezien op vrijdag 18 oktober tijdens De Raad op Pad. In Liederholthuis en Laag Zuthem organiseert de gemeenschap het bestaansrecht van het buurthuis of mfa door alles onder 1 dak te houden. Het draait volledig op vrijwilligers. Dat is de kracht van de samenleving. Zijn omni-besturen de toekomst? Wij denken van wel. We zien ook dat de verenigingen in de buurtdorpen er nog niet allemaal aan toe zijn. Hoe kijkt de wethouder/kijken de fracties hier naar?
Cultuur willen we behouden en met name als het gaat om muziekonderwijs, het kunnen organiseren van cultuurevenementen en het behouden van cultureel erfgoed. En wij zouden het CDA niet zijn als we de toekomst van de kerkgebouwen niet mee zouden benoemen. De kerkgebouwen hebben een prominente plek in de kerkdorpen. Wij willen ook graag dat deze gebouwen behouden worden voor en door de gemeenschap. De meeste kerkdorpen zijn naar wij horen ook al een eind op weg bij het maken van plannen passend bij het dorp. Een aantal hebben gebruik gemaakt van de subsidie voor haalbaarheidsonderzoek. We zien ook dat elke situatie op zich staat. Maatwerk is nodig, het gaat om veel geld en gesprekken met het bisdom lopen lastig. Haalbare businesscases maken, wordt het meest lastig.
Onze zorg gaat wel naar de consequenties van de plannen van dit kabinet die fors wil snijden in de subsidiegelden voor cultuur, sport, gezondheid. Wat betekent dit voor Raalte op termijn? Verzoek aan college om ons als raad tijdig in consequenties mee te nemen.

Toekomstbestendig buitengebied
Het gaat ons aan het hart dat deze groep zolang in onzekerheid wordt gehouden. En nu is er nog steeds geen zekerheid. Wat kunnen wij als gemeente bieden? Zoals de rood-voor-rood aanvragen zo snel mogelijk afhandelen. Dus nogmaals doen we een oproep aan de wethouder hier aandacht voor te hebben. En help alsjeblieft de agrariërs om mee te denken over de toekomst en wat wel mogelijk is. Veel kan of mag niet meer. Zoek mee naar oplossingen die wel mogelijk. Dat helpt de agrariërs en is een veel meer positieve insteek. Blijf in gesprek met hen en laat hen niet alleen maar afwachten. In de begroting lezen wij dat er formatie wordt geplust voor het buitengebied, kan de wethouder aangeven welke zaken/thema's concreet worden uitgevoerd en opgeleverd?

Tot slot. Om de cirkel rond te maken.
Raalte heeft de financiën op orde. Voor ons geeft de programmabegroting een goede doorkijk. Er komen financieel spannende jaren aan met het ravijnjaar. We danken het college en de ambtelijke organisatie voor de voorbereiding en het uitwerken van de programmabegroting.
We hebben een krachtige gemeente. Laten we daar met elkaar aan blijven bouwen. Natuurlijk mogen er verschillen zijn. De verschillen zorgen voor beweging, de goede beweging, als we elkaar maar blijven opzoeken, met oog voor de inwoner en vanuit Noaberschap. Laten wij het voorbeeld geven. De tips van Henri willen we jullie niet onthouden: Groet elkaar op straat, sluit je aan bij een vereniging en word ook een beetje politiek actief.